

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ร้อยเรียงเรื่องราวรัตนโกสินทร์

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

ครูผู้สอน ครูจรงค์ แสนแอ่น

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือประเด็นศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

บอกลักษณะของการกำหนดประเด็นศึกษา
ประวัติศาสตร์ที่ดี

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

กำหนดประเด็นศึกษาประวัติศาสตร์ที่ต้องการศึกษา
ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

เห็นความสำคัญของการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
ในการศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์

วิถีทัศน์เดอะไดอารี่

ตอนที่ ๓๐ รักษาเอกราชจากภัยคุกคามตะวันตก

๑. วิถีทัศน์นี้กล่าวถึงอะไร

๒. วิถีทัศน์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

เรื่อง รักษาเอกราชจากภัยคุกคาม

ตะวันตกมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด

๓. จากการดูวิถีทัศน์นี้มีประเด็นอะไร

ที่นักเรียนสงสัยหรือข้อมูลเพิ่มเติมบ้าง

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

วีดิทัศน์เดอะไดอารี่ ตอนที่ ๓๐ รักษาเอกราชจากภัยคุกคามตะวันตก

เผยแพร่โดย : ครูตู้ DLTV

เผยแพร่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

ที่มา : [https://www.youtube.com/
watch?v=๘Oob๑pbZoNU](https://www.youtube.com/watch?v=๘Oob๑pbZoNU)

๑. วิถีทัศน์นี้กล่าวถึงอะไร

การปกป้องเอกราชของราชอาณาจักรสยามจากภัยคุกคาม
ของชาติตะวันตก และบทบาทสำคัญของพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) ในการบริหารจัดการผ่าน
การทูต การที่พระมหากษัตริย์ไทยใช้ปัญญาและการเจรจา
ทางการทูตแทนการใช้กำลัง จึงทำให้ประเทศไทยไม่กลายเป็น
อาณานิคมและสามารถรักษาอธิปไตยจนถึงปัจจุบัน

๒. วิดีทัศน์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง รักษาเอกราช
จากภัยคุกคามตะวันตกมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด

แนวคิดเรื่อง “อาณานิคม” หมายถึง ดินแดนที่อยู่ภายใต้
การปกครองของรัฐอื่น ไม่มีอิสระในการปกครองตนเอง
เห็นว่า ประเทศไทย ไม่เคยตกเป็นอาณานิคม
ของมหาอำนาจตะวันตก

๒. วิดีทัศน์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เรื่อง รักษาเอกราชจากภัยคุกคามตะวันตกมีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องใด

และในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์
ที่มีวิสัยทัศน์ไกล อ่านเขียนภาษาอังกฤษได้ มีชั้นเชิง
ทางการทูต และสามารถปกป้องอธิปไตยของชาติได้
อย่างแยบยล

๓. จากการดูวิดีโอทัศน์นี้มีประเด็นอะไร
ที่นักเรียนสงสัยหรือข้อมูลเพิ่มเติมบ้าง

ร่วมกันอภิปราย

หลักการเบื้องต้นของการกำหนดประเด็นศึกษา

๑. ลักษณะของคำถามที่ดีเป็นอย่างไร

- ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่คลุมเครือ
- เฉพาะเจาะจง มีกรอบหรือขอบเขตไม่กว้างจนเกินไป

ร่วมกันอภิปราย

หลักการเบื้องต้นของการกำหนดประเด็นศึกษา

๑. ลักษณะของคำถามที่ดีเป็นอย่างไร

- สามารถศึกษา ค้นคว้าได้จริง
- กระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ชวนให้ค้นหาความเชื่อมโยง

เหตุและผล

๒. การศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ควรใช้

คำถามปลายปิดหรือปลายเปิด เพราะอะไร

- คำถามปลายปิด เช่น “การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง
ทำในสมัยรัชกาลใด”

- คำถามปลายเปิด เช่น การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงมีผล
ต่อประเทศไทยอย่างไร

๒. การศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ควรใช้

คำถามปลายปิดหรือปลายเปิด เพราะอะไร

- ควรใช้คำถามปลายเปิด เพราะการศึกษาวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาโดยการวิเคราะห์หาหลักฐานเพื่อประกอบการอภิปรายในเชิงรายละเอียด

การใช้คำถาม 5W1H

ยกตัวอย่างการกำหนดประเด็นศึกษา
เกี่ยวกับสนธิสัญญาเบาว์ริง

โดยใช้คำถาม 5W1H

การใช้คำถาม 5W1H

๑. ใคร
(Who)

ใครเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการรักษาเอกราช
ของสยามจากภัยคุกคามของชาติตะวันตก

๒. อะไร
(What)

สนธิสัญญาเบาว์ริง คืออะไร และมีผลกระทบ
ต่อประเทศไทยในด้านใดบ้าง

การใช้คำถาม 5W1H

๓. ที่ไหน
(Where)

เหตุการณ์การเจรจารักษาเอกราชเกิดขึ้นที่ใด
และส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ในภูมิภาคอย่างไร

๔. เมื่อไหร่
(When)

เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใด
และตรงกับสถานการณ์โลกอย่างไร

การใช้คำถาม 5W1H

๕. อย่างไร
(How)

สยามสามารถรักษาเอกราชได้อย่างไร
โดยไม่ใช้กำลังทหาร

๖. ทำไม
(Why)

ทำไมสยามจึงสามารถรักษาเอกราชไว้ได้
ในขณะที่หลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตกเป็นอาณานิคม

กิจกรรม

คำชี้แจง

นักเรียนแต่ละคนทำชิ้นงานเรียงความในขั้นตอนการกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา โดยให้นักเรียนเลือกประเด็นศึกษาคนละ ๑ ประเด็น เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์จากเหตุการณ์สำคัญในสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลปัจจุบัน จากชั่วโมงที่ผ่านมา และบันทึกลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

เหตุการณ์

๑. การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์

๔. ยุคทองของวรรณคดีไทย

๒. กฎหมายตราสามดวง

๕. การตีกลองร้องฎีกา

๓. สงครามเก้าทัพ

๖. การควบคุมการค้าฝิ่นกับต่างชาติ

เหตุการณ์

๗. สนธิสัญญาเบอร์นีย์

๑๐. สूरียุปราคาที่ตำบลดหว้ากอ

๘. ถนนเจริญกรุง

๑๑. ริเริ่มใช้รตรางและวางรากฐาน
ระบบรถไฟไทย

๙. โปรดเกล้าฯ ให้ราษฎรเข้าเฝ้า
ได้อย่างใกล้ชิด

๑๒. เลิกทาสและเลิกไพร่

เหตุการณ์

๑๓. จัดตั้งระบบโรงเรียนสมัยใหม่

๑๖. การจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๔. ปฏิรูประบบบริหารราชการไทย
ให้เป็นระบบกระทรวง ทบวง กรม

๑๗. ธงไตรรงค์

๑๕. เหตุการณ์ ร.ศ. ๑๑๒

๑๘. ลูกเสือไทย

เหตุการณ์

๑๙. สงครามโลกครั้งที่ ๑

๒๒. พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับแรก
แก่ประชาชน

๒๐. ตั้งเมืองจำลองดุสิตธานี

๒๓. เยี่ยมประชาชนที่สำเพ็ง

๒๑. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. ๒๔๗๕

๒๔. จัดตั้งโครงการหลวงในภาคเหนือ

เหตุการณ์

๒๕. เศรษฐกิจพอเพียง

๒๘. โครงการ “จิตอาสา เราทำความดี ด้วยหัวใจ”

๒๖. สถานี DLTV เพื่อการศึกษาทางไกล

๒๙. สืบสาน รักษา ต่อยอด

๒๗. การบริหารจัดการน้ำ

๓๐. ด้านสาธารณสุขช่วงโควิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์และตั้งประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่นักเรียนเลือก

๑. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ที่นักเรียนเลือก

๒. คำถามทางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่นักเรียนเลือกศึกษา

๓. การกำหนดประเด็นศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์อย่างไร

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือประเด็นศึกษา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
สมัยรัตนโกสินทร์และตั้งประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์
จากเหตุการณ์ที่นักเรียนเลือก

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๑. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์
ที่นักเรียนเลือก

.....

.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๒. คำถามทางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่นักเรียน
เลือกศึกษา

.....

.....

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๓. การกำหนดประเด็นศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษา
ทางประวัติศาสตร์อย่างไร

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์และตั้งประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่นักเรียนเลือก

.....

.....

[illegible]

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหา หรือประเด็นศึกษา

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
สมัยรัตนโกสินทร์และตั้งประเด็นคำถามทางประวัติศาสตร์
จากเหตุการณ์ที่นักเรียนเลือก

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๑. เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์
ที่นักเรียนเลือก

การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. ๒๓๙๘ เป็นสนธิสัญญาทางการค้า
ระหว่างไทย (ในสมัยรัชกาลที่ ๔) กับประเทศอังกฤษ โดยเซอร์จอห์น
เบาว์ริง เป็นตัวแทนฝ่ายอังกฤษ ทำให้ไทยเปิดประเทศค้าขาย
กับต่างชาติอย่างเสรีมากขึ้น

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๒. คำถามทางประวัติศาสตร์จากเหตุการณ์ที่นักเรียน
เลือกศึกษา

การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงส่งผลต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย
ในระยะยาวอย่างไร

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๓. การกำหนดประเด็นศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษาทางประวัติศาสตร์อย่างไร

การกำหนดประเด็นศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษา
ประวัติศาสตร์ เพราะช่วยให้

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๓. การกำหนดประเด็นศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษา
ทางประวัติศาสตร์อย่างไร

๑. เราสามารถมุ่งเน้นการวิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้ง ไม่หลงประเด็น
๒. ทำให้เกิดความเข้าใจว่าเหตุการณ์นั้นส่งผลต่อผู้คน สังคม
และประเทศอย่างไร

ใบงานที่ ๒

เรื่อง การกำหนดประเด็นปัญหาหรือประเด็นศึกษา

๓. การกำหนดประเด็นศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษา
ทางประวัติศาสตร์อย่างไร

- ๓. ช่วยฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีคิดแบบมีเหตุผลและตั้งคำถามเชิงวิพากษ์
- ๔. ทำให้การศึกษามีจุดมุ่งหมายชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการ
วิเคราะห์เหตุการณ์ปัจจุบันได้ดีขึ้น

สรุปบทเรียน

นักเรียนนำเสนอประเด็นศึกษา
และคำถามที่ตั้งประเด็นไว้

สรุปบทเรียน

สะท้อนคิด

“การตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์ช่วยให้เราเข้าใจอดีตอย่างไร”

การตั้งคำถามทางประวัติศาสตร์ไม่ใช่เพียงการหาคำตอบว่า
“เกิดอะไรขึ้น” เท่านั้น แต่เป็นการกระตุ้นให้เราคิดอย่างมี
วิจารณญาณ วิเคราะห์เหตุและผล มองเห็นมุมมองที่หลากหลาย
และเข้าใจความซับซ้อนของเหตุการณ์ในอดีตมากยิ่งขึ้น

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การค้นคว้า และรวบรวม ข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบงานที่ ๓ เรื่อง การค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล
หลักฐานทางประวัติศาสตร์
๒. ป้ายหลักฐานชั้นต้น หลักฐานชั้นรอง หลักฐานที่เป็น
ลายลักษณ์อักษร และหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓